

Y Ban

Bức thư gửi mẹ Âu Cơ

Mẹ kính yêu của con!

Ngày hôm nay con được chứng kiến nỗi đau những người mẹ. Nỗi đau của con lại bùng lên và biết bao nhiêu bà mẹ cũng có nỗi đau như con.

Bà mẹ thứ nhất: cô gái nhỏ 16 tuổi, cô vừa bước chân vào tuổi dậy thì đã vội làm mẹ. Cô là một bệnh nhân, bệnh nhân cô-vắc. Cô không hề hay cô đang mang một mầm sống trong cơ thể. Ngay ngày hôm trước khi bị mang ra xét xử, cô còn ngồi đánh chuyện với các bạn, ngồi ở tư thế gò bó, thỉnh thoảng vươn dậy cho đỡ mỏi, và bây giờ cô đang nằm đó, hồi sức lại sau cơn đau. Sau khi qua khỏi cơn kinh hoàng, cô bỗng hiểu vừa xảy ra chuyện gì. Cô đưa mắt tìm kiếm. Nó đó - hài nhi còn đang há mồm đón khí. Nó chưa biết khóc, hai mắt mở thao láo, cái miệng như hai cái mỏ chim non mà mới hôm qua thôi cô còn chum môi để mớm cho chút nước bọt. Còn nó thì nằm đó. Điều phán xử là nó phải chết! Bỗng nhiên cô quặn đau. Đau thắt vùng tim. Đau như ai bóp chặt. Đau nhột nhột. Đau ràn rụa nước mắt. Qua cơn đau cô bỗng trở thành một người đàn bà từng trải. Ai đã xét xử điều đó? Mẹ cô? Bỗng cô thương hại con người ruột thịt của

mình đến cháy lòng. Bà đang đứng kia âm thầm đau đớn. Và nó - nó đang đau đớn muốn sống.

Bà mẹ thứ hai: mẹ cô gái nhỏ kia, bà đau nỗi đau nhục nhã với thiên hạ. Bà mong muốn, thoát khỏi tội lỗi cho nhanh. Cái giống sao mà nó sống dai dẳng đến thế. Không tã lót gì cả để cho nó chết đi! Bà đặt nó vào một tấm xăng rồi bê ra một gốc cây. Bà ngồi dưới một gốc cây khác rồi chờ. Nó dai dẳng, chân tay ngo nguậy, mồm ngáp đòi ăn, đòi thở. Màn đêm buông xuống lạnh lẽo bao quanh. Bà cứ chờ. Nó cứ sống dai dẳng, bà khóc than thân phận và nguyên rủa đứa con tội lỗi của bà. Bà đau cái đau riêng của mình...

Mẹ kính yêu của con! Ngày ấy con cũng thế. Con như cô gái nhỏ tội nghiệp kia. Con đau nỗi đau của con. Mẹ đau nỗi đau của mẹ - hai người mẹ - Từ bấy đến nay, năm tháng trôi qua, con vẫn âm thầm đau nỗi đau của con. Nỗi đau nó trôi đi theo năm tháng nhưng nó lại bùng dậy bởi hàng ngày chứng kiến lại âm thầm đau. Những người mẹ là những người sinh ra nhân loại, sinh ra những đứa con. Là những người có trước hãy hiểu nỗi lòng của những đứa con gái, để nỗi đau hòa chung, đồng cảm và biến mất đi.

*

* *

Ngày ấy...

- Bệnh nhân cô-vắc sang phòng làm thuốc, - Tiếng cô bác sĩ gọi chỉ cho người còn thức nghe thấy.

Cả phòng phụ khoa nhôm dậy hoảng hốt nhìn quanh. Tiếng cô-vắc là tiếng giết người. Từ giường cuối của căn phòng, con nhôm dậy chuẩn bị đi. Mọi con mắt đổ dồn về phía con, kinh ngạc, khinh bỉ:

- á ỉ à, thế mà mình lại cứ tưởng...

- Vậy mà sáng nay mình còn bắt chuyện với nó kia đây.

- Trông người chả ai biết được nhỉ, rõ hiền lành tử tế mà khôn nạn, dĩ bợm.

Con lao đi ra phía cửa. Những tiếng nói nghiệt ngã đuổi theo.

Con câm lặng chịu đựng. Con biết nói gì nữa!

Con bước vào phòng làm thuốc. Trong phòng lổ nhổ vài ba bóng áo choàng. Cô bác sĩ ra lệnh:

- Cởi váy, nằm lên bàn!

Con kinh hãi nắm chặt cạp váy vốn đã không có cúc. Con quay sang nhìn người nọ, người kia cầu cứu. Chẳng có ánh mắt nào thương hại con. Con tuyệt vọng biết không thể nào cứu vãn được tình thế. Con buông tay, chiếc váy sản phụ tụt xuống chân con.

Không đợi nhắc đến lần thứ hai, con nằm ngay lên trên bàn.

- Tắt kính từ bao giờ?

- Từ tháng sáu.

- Thở bình thường, mềm bụng ra.

Tiếng một người phụ việc hỏi xen vào:

- Cô hãy khai cho thật nhé. Cô phải nói thật, không được giấu giếm gì, như người bệnh ấy. Cô phải kể rõ ngọn nguồn căn bệnh, có thể chúng tôi mới chữa cho cô hiệu không nào?

- Dạ, hiểu.

- Được rồi, cô thụ thai trong trường hợp nào? ở đâu? Trong công viên? Trên nền cỏ hay cạnh bờ ao? Hay trên giường nhà anh ta? Con mở mắt ngơ ngác. Con chú ý đến cơn đau tức ở bụng dưới hơn những câu hỏi của người y tá. Khi cơn đau qua đi, con mới chú ý.

- Cô hãy khai thật đi nào! Anh ta là người yêu cô chứ?

- Vâng, anh ấy là người yêu của cháu ạ.

- Yêu nhau được mấy ngày?

- Chúng cháu yêu nhau được hai năm ạ...

- Anh ta có vợ rồi phải không?

- Chưa ạ, cháu và anh ấy sẽ cưới nhau.

- Thế ở đâu, cô và anh ấy... Cô nói đi, phải khai cho đúng vào.

- ...

Tiếng cô bác sĩ bảo y tá:

- Chị đi lấy cho tôi chai huyết thanh:

- Vâng.

Người y tá định đi nhưng bỗng dừng lại nói với con:

- Nào, cô khai thật đi. Mấy lần? Cô và anh ta ngủ với nhau mấy lần? Cô nghe rõ này, một lần thì chúng tôi có huyết thanh một lần, hai lần có huyết thanh hai lần... Sáu, bảy tám có huyết thanh sáu, bảy, tám lần. Nào khai đi. Cô không thành thật nó không ra đâu. Thuốc của chúng tôi công hiệu lắm... Cô nói nhanh lên cho tôi còn đi lấy thuốc.

Con trăn trối nhìn cô ta, vẻ mặt cô ta cố tỏ ra nghiêm trang, nhưng đôi mắt phản bội cô ta, nó cười cợt:

- Nào, cô có khai không? Nói đi tôi còn đi lấy thuốc.

Con chột hiệu. à thì ra sự thể là thế này đây.

Thời học sinh ngồi tán chuyện trên trời dưới biển con đã được nghe những chuyện như thế này. Bây giờ thì nó đang vận vào con đây. Uất ức trào lên nghẹn cổ, con bật dậy hét lên:

- Bằng số lần để cô có được đứa con ấy!

Sau khi hét lên như thế con đã nhảy phắt ra khỏi bàn. Trong con chỉ còn tồn tại một con thú bị săn đuổi đến đường cùng. Con chạy ra phía cửa, không nghĩ đến việc phải mặc váy nữa. Một vệt máu chảy theo chân con. Cô bác sĩ vội vàng chạy theo giữ con lại:

- Dừng lại! Muốn chết hay sao?

- Vâng, tôi đang muốn chết đây.

- Cô hãy bình tĩnh lại, chết lúc nào cũng được. Nhưng không phải lúc này. Chị y tá đi lấy huyết thanh cho tôi. Chị hộ lý, chưa

cần đến chị đâu.

Cô y tá tiu nghỉu đi ra, mắt cô ta còn cố lườm con một cái dài.

- Đồ gái...

- Chị đi nhanh lên cho - Tiếng cô bác sĩ gắt.

Mọi người ra hết rồi, cô bác sĩ bảo con:

- Chúng tôi xin lỗi cô. Lâu nay ở đây những trò đùa như thế vẫn hay xảy ra. Quả thật đó là một trò dở dẩn, vô ý hết sức. Cô hãy bình tâm... Mà cô còn phải chịu đựng nữa kia.

Cách cư xử của cô bác sĩ làm con dịu lại. Nhưng con vẫn nhìn cô bác sĩ với ánh mắt của con thú dữ bị xích. Cô bác sĩ để con ngoan ngoãn nằm lên bàn. Người y tá mang huyết thanh vào rồi hăm hứ đi ra ngoài.

Một cơn đau tức dữ dội lại nhói lên ở bụng dưới, rồi như người nhịn giải lâu ngày, bụng căng lên anh ách. Một cảm giác choáng váng và buồn nôn.

Con nhọt nhọt bước vào phòng vô sinh. Thật trớ trêu thay, người khi làm cô-vắc bị xếp cùng phòng với người vô sinh. Buổi sáng hôm trước vào viện, phòng cô-vắc đã đóng, hết chỗ. Mẹ đã phải nhờ người quen, con mới được vào viện ngay, không phải chờ đợi. Y tá hành chính xếp tạm con vào phòng vô sinh. Phòng vô sinh cũng khá đông người. Họ khỏe mạnh và mau mồm miệng, thoạt đầu khi con bước vào phòng mọi người tiếp đón con niềm nở. Người ta kể chuyện về mình, người lấy chồng mười năm mà

chưa có con. Người lấy chồng mười lăm năm... người nhiều tuổi, người ít tuổi, đều mong muốn một mụn con và cũng có người như con, bây giờ không thể sinh nở được nữa. Lúc con sang phòng làm thuốc, mẹ đã kịp bịa ra một nguyên cớ nhằm giảm nhẹ tội cho con:

- Cháu nó lấy chồng từ đầu năm, nhưng cháu bị bệnh tim, ốm yếu quá thành ra sợ thai phát triển không đầy đủ, đành phải phá đi.

Nhưng thể chất của con không thể là bệnh tim, ngay cả lúc bấy giờ con nhợt nhạt vô hồn bước từ phòng làm thuốc về. Sự nói dối của mẹ càng làm cho người ta dè bĩu thêm.

- Ôi dào, bệnh tim, bệnh dài tim ấy thì có.

- Trời ơi, sao trời không có mắt? Người chính chuyên hăn hỏi thì trời không ban cho lấy một mụn, kẻ lừa dối thì lại mau mắn.

Người ta nói, người ta nguyền. Con câm lặng. Nước mắt con đã cạn khô. Giả như nó chảy ra được, thì sẽ vơi đi nhiều. Tủi hổ, bế bàng đến cùng cực, con trở ra, con mắt ráo hoảnh nhìn mọi người. Con có cảm giác họ đang dồn con vào chân tường. Bây giờ con mới hiểu mẹ là người đau nhất. Mẹ âm thầm khóc. Mọi người đổ dồn vào con mà không chú ý đến mẹ, chỉ có một bà mẹ đi thăm con mình vô sinh đã nhìn thấy. Bà ấy bảo mọi người:

- Nếu các bà bảo ông trời không có mắt là sai. Ông trời có mắt.

Ông ấy phạt bọn chúng ta đây, phạt cả cô ta lẫn các người. Thôi,

các bà đừng nói nữa mà nấu cả lòng...

Quả sau đó người ta không nói nữa thật. Nói người rồi ngẫm đến ta. Họ đang nghĩ về cuộc đời họ. Đau đớn và buồn rầu, con cảm thấy được hả hê. Con có cảm giác đau đầu và buồn nôn. Con nói với mẹ:

- Con buồn nôn quá, mẹ lấy cho con cái bô.

Mẹ sực tỉnh đi lấy cái bô cho con. Nhưng đó chỉ là cảm giác.

Con chỉ ậm ọẹ không nôn ra được, mẹ cần nhắc:

- Sướng chưa? Ai đã dạy mày như thế cơ chứ?

Mẹ của con! Khi con biết cảm nhận và nhớ những gì xung quanh mình thì nơi con sống là một vùng quê êm ả, trù phú. Đồ đạc chuyển đến từ bao giờ con không nhớ. Con chỉ nhớ rằng khi mẹ cũng con đến nơi thì đông vui lắm rồi. Bao nhiêu người ở trong nhà mình. Lúc ấy trời đang tối dần. Còn vời vỉnh "Mẹ ơi, con đói lắm". Mẹ bảo: "Chờ tí nữa mẹ thổi cơm cho ăn". Con đã không phải chờ. Một bác trong đám đông vui ở nhà ta ấy cũng con về ngay nhà bác. Bác đặt con xuống giường và lấy cơm cho ăn. Con ăn ngon lành. Bác nhìn con ầu yếm:

- Con nhà, ăn ngon lành quá!

Khi con làm quen với nơi ở mới xong thì bao nhiêu điều thú vị xung quanh con. Làng xóm vào vụ gặt, con theo các bạn ra sân đình. Vui ơi là vui. Có đêm trăng sáng, còn đêm không trăng thì

thấp đèn to. Sân đình ngổn ngang những đồng thóc to. Từng tốp người đứng xung quanh chiếc cối đá úp sập. Họ giơ lên đập những bó lúa. Thóc bắn ra như hằng hà sa số sao trên trời...

Mẹ ơi, cảm ơn cha mẹ biết chừng nào khi tuổi ấu thơ của con được sống ở nông thôn. Để những câu chuyện cổ tích cha kể cho con nghe, con đã gặp những hình ảnh ở xung quanh mình. Để bài học o, a đầu tiên sao hấp dẫn đến như vậy!

Con đi học sớm, năm tuổi cha mẹ đã cho con đi học vì: "Con gái phát triển sinh lý sớm, cho nó đi học muộn đến tuổi 16,17 yêu đương, không đi học được". Lớp học của con ở trong cái đình to. Lớp con đông vui lắm, toàn các bạn quen. Cô giáo đầu tiên của con là cô Tiên gù. Không, không bao giờ cô xấu cả. Cô vẫn tròn như quả trứng gà...

Mẹ ơi, ai đã dạy con ư? Mẹ dạy. Ngày hè con nằm quay đầu ra bờ ao, gió từ ba cây nhãn thổi vào, mẹ ngồi bắt chấy cho con, con thiếp đi ngon lành. Lúc tỉnh ngủ không thấy mẹ đâu. Mẹ đã đi làm rồi. Con băng khuâng, buồn thiếu mẹ. Con cứ muốn nằm mãi trong lòng mẹ.

Mẹ ơi, ai đã dạy cho con ư? Đất đầy, thiên nhiên đầy, màu vàng của lúa, màu xanh của cây, miền quê con sông ấy đã kiến tạo nên tâm hồn con, để con biết khóc trong tiếng mưa, biết cười trong nắng, biết múa hát trong tiếng cây cỏ trời dậy sau trận mưa rào.

*

* *

"Ai đã dạy mày như thế cơ chứ?"

Cha mẹ làm y tá bệnh viện huyện. Mẹ hay dắt con đến nơi làm việc khi con đang ở cái tuổi biết nhận thức và hay tò mò. Mẹ làm việc ở khoa sản. Khi đến nơi, mẹ dắt con vào phòng hành chính, đặt con lên cái ghế và dặn: "Ngồi yên đấy chơi, không được đi lang thang". Mẹ yên trí vì đã dặn dò con cẩn thận. Con chỉ ngồi yên được năm phút là chạy đi chơi khắp nơi. Ngõ ngách nào con cũng ngó vào. Những phòng đóng kín cửa là những phòng con thích ngó nhất. Con đã đứng sau mẹ khi mẹ đỡ em bé. Thế là con biết em bé đã ở đâu ra, một cái ngách rất nhỏ, kín đáo, bí mật chứ không phải ở nách chui ra, chứ không phải ở bãi rác, khi mẹ đi qua con đã bấu chặt lấy, mẹ đem về nuôi.

Và khi chơi đồ hàng, búp bê, mẹ con, con biết vén áo lên. Trên ngực con có hai cái núm bé xíu. Con bẹo thịt ở ngực ra để ấn cái núm bé xíu ấy vào miệng búp bê thủ thi dụ dằng: "Con ngoan của mẹ, bú tí đi nào".

Đây, sau bài học 0, a đầu tiên, con đã biết cái điều mà không cô giáo nào dạy con cả.

"Ai dạy mày như thế cơ chứ?"

Nhà mình không ở làng quê ấy nữa. Chiến tranh bom đạn, sơ tán.

Lần chuyển nhà thứ hai con biết trong đời, nhà mình chuyển đến một căn nhà chật hẹp. Cả nhà mình, con đã có thêm em thứ hai nằm trên một chiếc giường. Mẹ và ba chúng con nằm một chiều. Cha nằm dưới chân. Giấc ngủ trẻ thơ say sưa mê mết. Ban ngày con nô đùa, chạy nhảy nên đặt mình xuống là ngủ như chết.

Thường là những đêm như thế. Nhưng những ngày chiến tranh kéo dài quá, ngày ngày bom rơi đạn nổ, ngày ngày vì cái sống cái chết, ngày ngày từng lớp người ra đi. Ngày ngày vì những điều trọng đại ấy nên mẹ của con đã không chú ý đến một đêm con bỗng mở mắt ra đúng lúc ấy, tò mò, con bắn khoăn và con không hiểu... Sáng hôm sau thức giấc, con đã không trong trẻo như những ngày thường. Con cứ mang một câu hỏi trong đầu. Con không dám hỏi những người lớn. Con chỉ hỏi những đứa bạn cùng tuổi với con:

- Ban đêm cha mẹ mày có cởi truồng không? Có đứa nhìn con kinh ngạc, Có đứa thì gật đầu...

*

* *

"Ai dạy mày như thế cơ chứ?"

Ngay từ hồi học lớp một, lớp hai bọn con đã biết chế nhau rồi.

Thế là lớp học phân biệt thành hai phe lớn: phe nam, phe nữ.

Đứa con gái nào mà chơi thân với con trai thì bị ê ê cho đến khi

biết xấu hổ thì thôi.

Ngày con học lớp ba thì mẹ đã từng mắng con như vậy.

- Ai dạy mày đi chơi như thế?

Giờ thì con biết đi chơi ấy là do trời đất dạy con.

Đất bao la và Trời rộng lớn dạy con. Cuộc đi chơi ấy...

Buổi sáng trước khi đi làm, mẹ dặn con: "ở nhà trông nhà đừng đi chơi nhé". Con ngồi ở ngoài cổng chơi đồ hàng thì thằng Ba đánh trâu đi qua. Nó học cùng lớp với con, nhưng con không dám chơi với nó vì sợ chúng bạn chế. Thằng Ba rủ con: "Mày có đi chăn trâu với tao không".

Con chưa bao giờ được chăn trâu nên con đồng ý luôn. Thằng Ba đỡ con lên lưng trâu ngồi sau nó: "Mày ôm chặt lấy tao kéo ngã đấy". Con trâu đứng đỉnh đũa hai đứa đi. Thằng Ba cho trâu đi dọc mương, chỉ cho con xem:

- Mày xem kìa, bóng chúng mình in xuống nước đẹp không?

Con nhìn theo tay thằng Ba chỉ quả là đẹp thật, nước trong suốt, phẳng lì in bóng chúng con và con trâu. ở dưới nước, chúng con xinh hơn và áo quần không đầy mụn vá. Con trâu cũng đẹp, da nó căng bóng lên.

Thằng Ba cho trâu lội qua mương. Mương sâu. Nó bảo con cởi quần áo đội lên đầu kéo ướt. Thằng Ba cũng cởi quần áo, một tay cầm thùng trâu, một tay nó đội quần áo lên đầu. Thằng Ba dặn con: "Mày phải ôm chặt lấy tao, ngã xuống nước là chết đấy

nghe chưa?".

Con ôm chặt lấy thằng Ba. Con trâu dầm mình xuống nước, chỉ để cái mũi thở. Nước dâng lên đến ngực con. Con hơi sợ một chút, nhưng khoái quá. Nước mơn man trên da thịt. Con trâu rẽ nước, nước rẽ bên sườn con. Thằng Ba thúc trâu đi nhanh. Nước tát nhẹ vào ngực con như ai mơn man cù nhẹ. Con khoái chí cười vang. Thằng Ba cũng cười. Đến khi hai đứa thấy rét mới cho trâu lên bờ.

Thằng Ba cho trâu đi dọc bờ ruộng. Ruộng lúa đang chín, màu vàng rực lên dưới nắng. Thằng Ba để cho trâu gặm cỏ, rử con bắt muôm muôm. Con chạy dọc bờ ruộng, như ngày nào lần đầu tiên ra đồng, con bị cái màu vàng làm mê đi, ngồi xuống bờ cỏ nghiêng nghiêng đầu đón gió. Bỗng con phát hiện ra điều mới mẻ, ruộng lúa lăn tăn như sóng, từng đợt sóng nhỏ rồi lan ra xa to hơn, còn lên những sóng vàng, gió rì rào như lời hát. Con gọi thằng Ba bảo nó điều đó. Nó nhìn con ngạc nhiên:

- Sao đến bây giờ mày mới biết điều đó?

Hai đứa thi nhau nghiêng đầu nhìn đồng lúa. Chúng con thấy càng ra xa sóng lúa càng to hơn, cái màu vàng óng ả như tấm thảm vàng ai đang rử. Một lúc thằng Ba chỉ:

- Mày xem lằm cò chưa?

- ừ nhĩ.

Cánh cò trắng bay tung nổi bật trên nền lúa vàng, cánh cò bay

lan xa chấp chơi đồ xuống. Rồi lại ở xa hơn, một đám khác tung lên như những mảnh giấy trắng rắc trên trời vàng. Tuyệt quá!

Con mê đi không còn nhớ gì nữa.

Khi chúng con đã chán đồng lúa chín, thằng Ba đánh trâu đến gốc đa. Cây đa to tán lá dày xanh gắt tỏa ra khoảng đất rộng mát rượi. Một nửa tán cây tỏa xuống lòng mương. Thằng Ba trèo lên bứt những búp đa vút xuống cho con. Cái búp đa trông như cái ngòi bút. Thằng Ba lại bứt xuống bao nhiêu là lá. Nó dạy con gấp con trâu lá đa, bù dài... gấp chán con nằm dài xuống gốc cây. Thằng Ba trèo lên cây chọn một cành là ra mặt nước ngòi vắt vẻo. Bóng thằng Ba in xuống nước. Con bỗng nhòm dây bắt gặp một hình dáng quen quá con bỗng nhớ ra. A, câu chuyện tìm mẹ mà cha kể. Hai đứa - thằng Nhà, con Gạo ngồi trên cây gạo in hình xuống nước để tìm khuôn mặt giống chúng nó... thằng Ba nghe há hốc mồm.

Con kể xong, thằng Ba ngồi bắn khoăn. Hết rồi à? Hay thế! Ai kể cho mày nghe vậy?

Đồng quê và câu chuyện tìm mẹ ấy làm cho con về muộn. Mẹ đã đánh con một trận cho chừa đi. Vâng, con đã chừa, chừa cho đến khi xảy ra chuyện này, con đã không chơi với một người bạn trai nào. Nhưng cuộc đi chơi ấy bằng cả tuổi thơ của con.

*

* *

"Ai đã dạy mày như thế cơ chứ?"

Ngày con lên mười nhà mình có sự thay đổi lớn. Cha bảo: "Vì tương lai củachúng nó, chúng mình phải chuyển lên phố em ạ". Thế là cả nhà mình chuyển lên thành phố. Con được sống trong nền văn minh mới. Con bắt đầu mở mang bằng những quyển sách dễ kiếm. Những ngày đất nước chưa giải phóng, mẹ vẫn bận trăm công nghìn việc, bởi thế, mẹ không có thời gian chăm chút đến con. Con đã được tự do kiến tạo nên tâm hồn mình bằng tất cả những loại sách rơi vào tay con.

Có những cuốn sách tuyệt vời: "Jên Ero". "Đitê con của người đời", "Anna Karênian", "Tám lòng vàng", "Thép đã tôi thế đấy", "Dấu chân người lính"...

Nhưng cũng có những cuốn sách "Đôi thông hai mộ", "Vụ án thành Pari"... cũng được truyền bí mật từ cặp đứa nọ sang cặp sách đứa kia.

Nhưng tất cả những cuốn sách ấy đều không dạy con cái lần đầu tiên ấy. Không, con hoàn toàn không ấu trĩ. ở lớp con là đứa bé nhất. Con thắc mắc - mùa hè nóng thế mà chúng nó cứ mặc hai áo và tại sao môn thể dục lẫn bánh xe, các bạn ấy, mặc dù bị thầy mắng cũng không chịu làm. Con xung phong làm nhiều lần, có gì khó kia chứ. Chông hai tay xuống đất, động đầu xuống, dạng

hai chân lên trời, rồi chống chân xuống. Khi con làm, các bạn nữ quay mặt đi, các bạn nam bùm miệng cười. Con không hiểu sao các bạn ấy lại cười. ừ thì áo nó tụt xuống tận cổ, quần nó tụt đến tận gối thì có gì đáng cười. Có lẽ tại ở cái ngực nó mọc hai cái mụn. Đi học về nó tức tối hỏi cha. Mẹ thì chẳng để ý đến con nên con không dám hỏi:

- Cha ơi, chết rồi, con bị mọc hai cái mụn ở vú đây này, đau ơi là đau.

- ừ, cứ để nguyên rồi là nó khỏi thôi.

Con còn để ý các bạn gái của con hay có quyền lịch tay, cứ mỗi tháng đánh dấu ba ngày. Điều bí mật ấy cứ thập thò và con hiểu rằng sẽ có ngày với con cũng xảy ra điều ấy. Con chờ trong nỗi thấp thỏm mong đợi, vui vui. Cái ngày ấy con không hoảng hốt, con mừng vui nhưng con xấu hổ. Con bí mật xé vải màn của mẹ thành từng miếng nhỏ, đến tối con mới dám thay. Con phơi ở chỗ kín đáo nhất, cha phát hiện ra trước, cha bảo con:

- Con gái bần thủ, mày giặt giũ thế à? Dem ra chỗ nắng mà phơi cho nó sạch chứ.

Con xấu hổ trào nước mắt. Con gào lên:

- Cha biết gì, kệ con!

Giá mà là mẹ, mẹ bảo con và hướng dẫn cho con con đã không gào lên như thế.

*

* *

Chiều, anh ấy đem cơm vào cho con. Mặt anh ấy tái đi vì sợ hãi. Anh ấy chỉ định dừng lại một phút để trao làn thức ăn cho con. Mắt anh ấy không dám nhìn con. Anh ấy bước vội ra cửa. Con nhìn anh ấy, cái nhìn níu anh lại. Ngập ngừng, anh quay gót ngồi xuống cạnh con. Con lấy trứng bóc vỏ, tỏ ra chăm chú làm và không ngược nhìn lên. Con ăn ngon lành. Cố ăn thật ngon lành. Con bày ra giường đủ thứ, trứng vịt lộn, phở, thịt nạc rán, chuối, cam... Con cố tình phơi bày sự sung túc để tỏ ra được chiều chuộng quan tâm. Con tươi cười mời những người buổi trưa đã nguyên rửa con. Người này quả chuối, người kia múi cam... con âu yếm với anh ấy. Anh ấy không hiểu. Anh ấy trân trân nhìn con, quả cam đang bóc ở tay anh ấy rơi xuống. Anh ấy sợ hãi nhìn con. Chắc anh ấy sợ vẻ mặt của con. Đôi mắt long lanh như điên dại, một mắt ráo hoảnh, một mắt ngấn nước. Miệng méo lệch một bên cười, một bên mếu. Gương mặt méo mó thật dễ sợ, thế mà con vẫn cố bật thành tiếng cười khúc khích.

- Sao anh mang cho em nhiều thế?
- Anh về đây.
- Cứ ngồi đây đã - Con ghìm giọng.

Mẹ đi giặt cho con về, con đơn đả:

- Anh ấy đem cơm vào cho con mẹ đây này. Mẹ để đây ăn đi cho nóng.

Đón bắt được ý con, mẹ cũng đơn đả:

- Anh để đây rồi về đi kéo tối.

Anh về. Con đi nằm. Bây giờ có dễ chịu hơn, cơ thể đang dần dần thích nghi với túi nước trong bụng, xung quanh mọi người nhìn con ít khinh rẻ hơn. Thì ít ra cô ta cũng không bị bỏ rơi. "ít ra cô ta không bị bỏ rơi như những con chó hoang". Chỉ bao biện được có đến thế mà con đầy can đảm để đóng màn kịch lộ lảng nhất trên đời. Con cảm thấy xấu hổ quá, ân hận và tự trách móc mình đến nỗi, con không sao ngủ được, muốn ngủ cho quên đi, vơi đi. Mẹ bảo con:

- Cố ngủ mà lấy sức.

Con cũng tự răn mình như thế, quên hết sự đời, quên đi! Mẹ chuẩn bị đi đâu.

- Cứ nằm ngủ đi, tao chạy lại đằng kia tí.

Mệt nhọc quá, nỗi mệt nhọc thể xác đã thắng, chẳng bao lâu con ngủ thiếp đi. Chắc giấc ngủ đã khá dài. Con chợt tỉnh giấc vì cảm giác rét kinh khủng. Con quờ tay tìm chăn. Tiết trời tháng chín se lạnh. Con đụng phải mẹ ngồi cạnh.

- Mẹ ơi, con rét lắm.

- Sao, đau rồi à?

- Không, con rét lắm.

Mẹ đắp cho con cái áo nilông. Con vẫn run. Vừa nóng, vừa rét, con rên khe khẽ:

- Đờ đau chưa? Hễ đau gọi tao nhé.

Lúc mẹ tôi đã đi gặp cô bác sĩ quen. Mẹ chỉ muốn tội lỗi thoát cho nhanh ra khỏi cơ thể con. Cô bác sĩ đã cho mẹ hai ống oxytocin.

- Chỉ hơi ê ẩm thôi mẹ ạ.

- Thế thì ngủ đi mà lấy sức.

- Nhưng con rét lắm.

- Làm sao được. Phải chịu đựng lấy, đừng có kêu tao, tao có dạy mày thế này đâu?

Con cố gắng nằm, thỉnh thoảng bụng hơi vằn lạch một chút, lắm nhảm rồi lại thôi. Chỉ có rét. Rét kinh khủng. Chiếc áo nilông lạnh lẽo như càng rét hơn, mồ hôi bốc lên đọng vào cổ áo. Chỗ chân tay để hở chạm vào như động phải nước đá, khó chịu quá con lại rên lên khe khẽ. Mẹ lại hỏi.

- Đau rồi à?

- Không. Mẹ nằm xuống ngủ đi.

- Mặc kệ tao.

Gần sáng mẹ thấy con vẫn không đau gì. Mẹ lấy xi lanh đã khử trùng sẵn, chẳng cần đèn đóm, mẹ bảo con giơ đùi ra ánh sáng nhờ nhờ của ngọn đèn đường hắt vào. Mẹ tiêm cho con hai ống

thuốc. Mẹ chờ đợi nhưng con vẫn không đau. Con không đau tức là tội lỗi của con nó còn bám chắc vào lòng con. Mẹ cúi gắt luôn.

Sáng ra, cô bác sĩ đi tua cặp nhiệt độ cho con. Sốt 390C, con buộc phải tháo "sông ra". Nếu cứ để sẽ rất nguy hiểm cho tính mạng con.

Con chuyển sang phòng cô-vắc. Phòng đã có năm bệnh nhân, thêm con là sáu. Con quan sát những bệnh nhân cô-vắc. Toàn những cô gái trẻ nhưng nhợt nhạt vô hồn. Họ ngược mắt nhìn con, cái nhìn thoáng vẻ đánh giá, như những con thú nhìn đồng loại. Đặc biệt trong phòng cô một cô bé trẻ nhưng xanh lợt, yếu đến nỗi chẳng thể tự đi được. Một bà mẹ già lưng còng gập, ngày ngày đến chăm sóc cô.

Con được xếp cùng giường với một cô bé to lớn. Cô ta mau mắn hay khóc, hay cười. Con phải nằm tiêm truyền cả ngày. Cô ta giúp đỡ con trong những việc vặt, cô ta đã kịp thông báo về tình hình những người cùng phòng.

- Con bé yếu nhất kia nó bị băng huyết gần chết đấy. Chẳng hiểu ai xui nó chị ạ. Nó đặt rế cau vào bụng, chị xem, mẹ nó già nhỉ. Mẹ nó khóc suốt.

- Còn cái chị nằm cùng giường với nó là đi Tiệp về đấy. Người yêu chị ấy về sau. Anh ấy bảo chị về nước là cưới nhau. Mẹ chị

ấy không cho, cứ bắt đi phá. Em mà như chị ấy em chẳng phá. Đi tây về thì sợ gì.

- Thế còn chị thì sao?

- Chẳng sao cả.

- Chị bị ốm à?

- ừ

Cô ta đang nói rôm rả bỗng ôm lấy mặt khóc. Con nằm im nhìn những giọt nước rơi đều đều vào máu như những giọt yêu đương đã rơi vào cuộc đời con.

- ối, ối đau quá, chết mất!

Cô bé to lớn đang khóc bỗng kêu lên dữ dội. Cô ta nhảy phắt xuống đất lăn lên trên sàn. Mấy người bệnh nhân ở các phòng khác chạy đến xem:

- Cho chết đi!

- Sướng đời, ừ thế mới sướng!

- ối đau quá. Chị gì ơi. Chị đi gọi bác sĩ hộ em.

- Đừng kêu nữa, chị đi đây.

- Chết mất thôi. ối trời ơi!

Chị gì trở lại:

- Đừng kêu nữa, họ bảo không chết ngay được đâu. Cố chịu vậy thôi.

Cô ta bít chặt lấy chị "gì".

- Chị cứu em với!

Chị "gì" chắc cũng thương hại cô ta. Chị để yên cho cô ta bấu lấy tay mình nhưng ngoảnh mặt đi. Cô ta lẫn lộn đầu tóc rũ rượi.

Con nhìn vào khiếp đảm cái hình ảnh như điên như dại kia. Con sợ nhưng tự an ủi, chắc chỉ đau như đau ruột thừa là cùng.

Đột nhiên ngừng hẳn tiếng kêu rên.

- Chị ơi hình như nó ra rồi!

- Để chị đi gọi bác sĩ.

Cô y tá chạy sang:

- Đứng dậy. Sang phòng làm thuốc.

Cô y tá cau có, không chút thương tâm.

Chị "gì" đỡ cô ta dậy. Cô khúm núm bê một bọc to dưới váy.

Những giọt nước hồng hồng chảy theo chân cô ta.

- Chị ơi rơi mất!

- Giữ chặt lấy.

- Đi nhanh lên kéo hẳn hết sàn. Đến khở cho các bà trẻ. Các bà sướng lắm để làm khở người ta thế này. Đi nhanh lên! Không chết được đâu mà phải rón rén.

Truyền gần hết chai huyết thanh mà con vẫn không đau. Tội lỗi cứ bám vào lòng con muốn sống.

"Cái giống lạc loài", con và hài nhi của con là cái giống lạc loài.

Con và các con của con là thế nào hả mẹ? Con là đứa con lạc loài. Các em con không lạc loài. Ngày ấy khi mẹ mang con như thế, anh ấy vẫn bên con như cha vẫn bên mẹ kia mà. Vậy khác

nhau như thế nào? Cái gì làm thước. Tình yêu hay hôn nhân?
Con sẽ không lạc loài nếu như không bao giờ xảy ra chuyện này.
Hài nhi của con sẽ không lạc loài, nếu như con và anh ấy đã cưới
nhau. Phải thế không mẹ? Có khác nhau nhiều không hả mẹ?
Tình yêu và hôn nhân? Con chưa có hôn nhân nên con không
biết điều đó.

Đêm hôn nhân mẹ đã sinh ra con trong niềm hạnh phúc toại
nguyện và trong sự cho phép. Đêm tình yêu của con... đó là đêm
thứ năm con bị ốm ở xa cha mẹ. Anh ấy ở bên con chăm sóc cho
con. Nhà con ở chỉ có một chiếc giường. Anh ấy nằm dưới đất.
Thỉnh thoảng anh ấy lại sờ con có ngon giấc hay không? Đêm
thứ năm ấy, con khỏe mạnh hoàn toàn. Con bảo anh ấy:

- Anh nằm bên cạnh em cũng được, tiết trời hãy còn lạnh, anh
nằm dưới đất khéo ốm mất đấy.
- Em cho phép anh nằm bên cạnh em ư?
- Vâng, anh nằm cạnh đây nhé. Em để cái chăn này giữa hai
chúng mình. Anh có nhớ những chuyện mình cùng đọc không?
Câu chuyện thời chồng Mỹ ấy? Những đêm hành quân, những
người yêu nhau ấy, họ chỉ nằm cách nhau bằng một chiếc bạt
mỏng thôi. Bây giờ giữa anh và em cách nhau bằng một chiếc
chăn dày kia mà. Đấy như thế đấy. Anh ngủ đi.
- Chúc em ngủ ngon.
- Vâng.

Anh ấy quàng tay qua chiếc chăn đặt lên con. Ôi khi bàn tay mạnh mẽ của anh ấy ôm lấy con thì vũ trụ ngừng quay. Khi môi anh ấy chạm vào môi con thì vũ trụ ngừng thở. Tất cả đều chìm đi, không còn gì tồn tại cả. Cả trình tiết, cả những lời mẹ dạy, cả những bài luân lý. Chỉ có anh ấy và con ở trên đời này. Chúng con cuồng nhiệt trao nhau những điều đã học ở cuộc đời. Đến lúc tỉnh ra đưa nọ nhìn đưa kia bối rối. Con sợ hãi:

- Nhỡ chúng mình có con thì sao?

Anh ấy lảng tránh ánh mắt con. Đó là điều trung thực. Anh ấy cũng chẳng biết "thì sao". Quả thật sau đó chúng con không biết sẽ ra sao.

Vậy về vật chất, cái đêm sinh ra giống lạc loài có giống cái đêm sinh ra giống không lạc loài không hả mẹ? Mẹ, con yêu mẹ. Con tin mẹ. Nhưng con cũng yêu sách vở và tin sách vở. Vậy mà con không hiểu được rằng, tình yêu thì được hết lời ca ngợi như thế. Mà tình yêu lại hay sinh ra những giống lạc loài! Và những đứa con lạc loài thì hay bị ruồng bỏ.

*

* *

Mẹ gần như tuyệt vọng đi tìm cô bác sĩ quen. Cô bác sĩ đi nói với bác sĩ trưởng khoa. Bác sĩ trưởng khoa đồng ý khám cho con. Xong, bà ra lệnh cho y tá cầm đến một ống thuốc nhỏ. Bà tiêm cho con:

- Chỉ nửa tiếng nữa là sổ. Cô là nhất đấy. Hằng trăm ca, chỉ có ca cô là được dùng đến thứ này đấy nhé.

Mẹ mừng rỡ chạy đi mua quà cho ca trực. Mọi người ra khỏi phòng. Quả thật chưa được mười phút sau cơn đau thúc lên tim, tim như ai bóp chặt. Cái đau thúc sang trái, sang phải, mới đầu con còn nằm im trên giường. Đau quá con nhảy xuống đất, vết kim truyền ở tay lại chảy máu. Máu chảy ròng ròng xuống đất. Trong số những người đứng xem cơn đau ở cửa có một người thương tình chạy đi tìm cho con ít bông. Con không kịp rịt máu, đã lăn ra nhà. Cái đau ngày càng dữ dội. Ngồi thì cái đau thúc phải đứng lên. Đứng lên thì nó thúc cho khụy xuống. Quay sang trái nó thúc cho quay sang phải. Quay sang phải rồi quay sang trái. Rồi đứng lên. Rồi ngồi xuống, bật người ra sau gập về phía trước, bò bằng bốn chân, giả như được đóng thêm cái đinh để quay như chiếc cù chắc để chịu hơn. Con kêu la âm ỉ. Con gọi mẹ chẳng thấy mẹ đâu. Con đập đầu vào tường, cái đau nó giảm đi chút ít. Đập thêm cái nữa thì cô bác sĩ quen chạy vào:

- Đừng làm thế cháu, há mồm ra, thở đi, đừng kêu nữa họ cười cho.

- Kệ họ, cháu cần gì đâu. Mẹ cháu đâu? Cháu chết đi còn hơn. Nước mắt, nước mũi chảy ròng ròng. Cái váy không có cúc cứ tụt xuống. Mẹ về đúng lúc cơn đau nhất. Mẹ xoa cho con:

- Chịu đựng tý, con ạ, sắp xong rồi.

- Chết mất thôi mẹ ơi.

- Đừng kêu nữa, chịu khó tý.

Đột nhiên ngừng hẳn mọi đau đớn, như từ độ cao rơi xuống, con tỉnh táo hẳn. Con định xem mình đang làm sao. Váy con ướt sũng. Mẹ dìu con sang phòng thủ thuật. Cô bác sĩ khám cho con:

- Chưa, mới vỡ ối thôi.

Con nằm im trên bàn chờ. Con buồn ngủ quá, lơ mơ ngủ không được vì vẫn bị những cơn đau thúc. Con nghe tiếng mẹ ngoài cửa:

- Về đi, tôi bảo anh về đi.

- Cháu...

Con nhìn ra. Anh ấy đang áp mặt vào cửa kính nhìn vào. Bỗng con cảm thấy căm thù anh ấy, vì cái con đang trải qua là do anh ấy. Con muốn nhảy xổ ra mà đánh. Mẹ kéo anh ấy đi.

Cô bác sĩ bảo con:

- Há mồm ra thở đều nhé, không phải rặn nữa đâu.

- Được rồi, mềm bụng ra.

- Y tá lấy cho tôi chút iôt!

- Mềm bụng ra, không được nâng mông dậy. Thở cho đều, há mồm ra và thở đều!

Như con dao nào đó đưa vào bụng con mà ngoáy. Con bật dậy thét lên:

- Để cháu chết đi cũng được các cô ơi!

Cô y tá vội vàng ấn con nằm xuống. Mẹ chạy vào. Lưỡi dao lại ngoáy tiếp vào bụng con lần nữa. Con lại co người lên hét. Ba, bốn người lại giữ chặt lấy con.

- Há mồm ra thở đều đi!

Con há mồm ra ngớp không khí vừa chuẩn bị kêu, tay cô bác sĩ thò vào đến đâu con kêu đến đó.

Lần thứ ba cô bác sĩ rút tay ra tuyên bố: Xong rồi!

Mẹ mặc quần áo cho con. Con đã hết đau. Con bỗng nhớ đến nó.

Con tìm kiếm nó. Dưới chân con có cái khay phủ khăn trắng.

Con bỗng khiếp đảm. Không dám thò chân xuống lối đó nữa.

Con co chân nhảy qua đầu bàn, cô y tá vội vàng đỡ lấy con:

- Mà muốn băng huyết chết hay sao?

Con hẩy tay mẹ và cô y tá, đi như chạy về giường. Con nằm xuống và thở hỗn hển, mồ hôi túa ra. Lúc ngồi nhòm dậy con đã nhìn qua chân, thấy cái nhau to hơn bàn tay, và cái cuống nhau dài dài nối với nó - hài nhi, đứa con đầu tiên của tôi. Tội lỗi của con. Tình yêu của con! Chiếc khăn trắng phủ kín nó.

Nó đã chết.

*

* *

Đêm thứ ba ở lại bệnh viện chỉ có một mình, mẹ đã về từ buổi tối. Mẹ đau đớn và mệt mỏi nên mẹ không thể ở lại với con đêm

ấy. Và lại, đêm ấy con đã thoát khỏi tội lỗi rồi: Phòng cô-vắc có vẻ bình thản hơn. Có bé to lớn nằm cùng giường con, vừa khóc ồn ào một chập xong, cô ta lại cười nói ngay. Cô ta kể với con, cô ta đã kéo chiếc khăn trắng phủ khay. Cô ta đã nhìn thấy rõ một thằng bé hăn hoi, to gần bằng con búp bê.

- Chị ơi, hơn sáu tháng rồi còn gì nữa, kể cũng tiếc chị nhỉ. Chỉ hai tháng nữa là nó biết khóc rồi còn gì. Chị này, kể ra nó sống cũng dai thật. Khi em bị chữa, em uống năm chục viên thuốc ký-ninh mà nó chẳng sao cả.

- Sao em lại phá nó đi!

- Mẹ em bắt, vả lại nó chuồn rồi.

- Ai?

- Thằng người yêu em ấy. Thằng đêú ấy đi yêu đứa khác rồi.

- Thế sao em không bắt đền?

- Em không cần. Nhưng phen này em sẽ cho nó biết tay!

- Em định làm gì?

- Em sẽ tạt cho nó lọ a-xít vào mặt để nó mất tương lai. Đòi em thì chẳng cần nữa. Thế chị ơi, đứa của chị, chị có xem không?

- Chị không dám.

- Thế nó là con trai hay con gái?

- Chị không biết, thôi chị buồn ngủ lắm rồi.

Cô ta im lặng. Cô úp mặt xuống gối. Tất cả đã qua rồi, con không thấy đau đớn và mệt mỏi nữa. Hừ, thế là xong. Lúc đau

đón con mong muốn nó như một chiếc nhọt bọc vỡ ra là hết đau. Nhưng bây giờ là cái đau khác. Cô gái to lớn hỏi con: Chị ơi, nó là trai hay gái? Con không biết. Nó chết rồi. Trái tim người của nó đập được bao nhiêu nhịp? Nó đã kịp sung sướng gì chưa? Nó đã biết đến đau đón chưa? Tội lỗi của con, người đàn bà tuổi ấy có quyền có đứa con chứ. Vậy sao con không bảo vệ nổi nó. Con lặng lẽ khóc. Nước mắt tràn đầy trên gôi. Cái gôi bệnh viện đã bão hòa nước mắt. Nó không thể ngấm thêm. Những giọt nước mắt chảy dài xuống chiếu rồi rơi xuống đất. Đất mẹ có thấm nỗi đau của con hay không, con không biết.

*

* *

Sáng hôm sau, mẹ đến với con. Mẹ quan sát con. Mẹ sờ vào ngực con - Đã xuống sữa rồi đây! Ôi, giá như bây giờ con chơi trò đồ hàng, búp bê, mẹ con, con không phải bẹo thịt ra nữa. Hai bầu vú con căng sữa, sữa chảy ra áo. Mẹ lo lắng: "Sữa mày nhiều đấy, về nhà nhớ ý tứ kéo người ta biết!". Mẹ bảo con phải uống thêm kháng sinh để chóng tiêu sữa đi. Đến chiều, mẹ xin cho con về. Lần đầu tiên mẹ giục con đánh son phấn:

- Đánh vào một tý cho nó hồng hào lên:

Con thay áo quần trả bệnh viện. Mấy bà bệnh nhân nhìn con:

- Gớm, trông cô lại như thiếu nữ dậy thì.

Mẹ ơi, từ bây đến nay hai mẹ con ta cùng mang nỗi đau. Mẹ mang nỗi đau của người mẹ, nỗi đau có đứa con hư hỏng. Con đau nỗi đau của con, và cũng là nỗi đau của người mẹ. Tháng thứ nhất con mơ hồ, tháng thứ hai lo sợ, tháng thứ ba có cái gì đó thảng nổi lo sợ... cái gì đó âm ập dịu dàng... Giờ thì không còn nữa. Nỗi đau đón của người mẹ đã không bảo vệ nổi con mình, những nỗi đau như thế của con chắc mẹ đã hiểu.

Còn một nỗi đau này nữa mẹ ơi, là nỗi cô đơn con không thể chia sẻ cùng ai. Sau ngày ấy tình yêu của con chết đi theo nó. Sau ngày ấy con đã là một người đàn bà từng trải, nhưng bên ngoài con vẫn là một thiếu nữ trong sáng, e ấp con chờ một tình yêu mới đến với con, tình yêu mới đến - đâu có thể dễ dàng như lời nói ấy. Con đã từng trải, mẹ thì khát khe hơn.

Cuộc sống ngày ngày cứ diễn ra sôi động. Ngày ngày con vẫn cứ nhập cuộc: con đi xem, đi vũ hội, đi du lịch... nhưng sau tất cả những cuộc vui, con càng cô đơn hơn. Con mong muốn tình yêu. Con đã có đầy đủ một tình yêu đầu tiên ấy rồi. Hoặc là bằng, hoặc là hơn. Mẹ và lý trí không cho con buông thả. Giá như ngày ấy mặc dù tội lỗi, mẹ cứ cho chúng con lấy nhau thì con đã trở thành người phụ nữ bình thường chứ không phải mang cảnh góa bụa trong cô thiếu nữ kén chồng thế này.

Chuyện truyền rằng, những người đàn bà góa bụa đêm đến phải đổ thóc vào xay, xay cho mệt lử đi để ngủ, ngủ mê mệt để quên

đi. Con không có thóc mà đổ vào xay. Tối con đi xem về, con tiếp xúc nhưng không buông thả. Đêm đến, màn đêm bao phủ sự bí mật của con. Con thao thức, con hồi tưởng và con khát khao. Lý trí đôi lúc chẳng được việc gì, con bèn hồi tưởng lại và với bàn tay mình, con tự vuốt ve thân hình thiếu nữ để thỏa mãn cơn đàn bà!

Mẹ, mẹ có hiểu được con chăng?

Từ ấy đến nay mẹ đau nỗi đau của mẹ, con đau nỗi đau của con. Nhưng có đêm nào mẹ tỉnh dậy vì nỗi đau của mẹ không? Đêm đêm cha mẹ vẫn bên nhau và con thức tỉnh với nỗi đau của mình. Mẹ, mẹ có hiểu con không.

Mẹ Âu Cơ sinh được 50 người con trai, 50 người con gái. Con trai của mẹ thì thành anh hùng, thi sĩ, con gái của mẹ thì trở thành những bà mẹ. Đất nước anh hùng, ngoại xâm, thiên tai liên miên, nên mẹ quan tâm đến những anh hùng, thi sĩ. Mẹ đã không chú ý đến những cô gái vốn dịu dàng, nhu mì, không mấy đòi hỏi. Mẹ ơi, mẹ hãy quan tâm đến chúng con, đến nỗi đau của những cô gái, những bà mẹ.

Mẹ kính yêu ơi! Xin mẹ hãy tha thứ cho con.

Xuân 1989